

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Het Leven Der HH. Maeghden Die Van Christvs tijden tot
dese eeuwe Inden Salighen Staet Der Svyverheydt inde
Wereldt gheleeft hebben**

Rosweyde, Heribert

T'Antwerpen, 1626

Cap VI. Dat desen staet inde H. Kercke van oudts seer ghebruyckt,
ghepresen, ende verdienstigh ghevveest is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43129

HET VI. CAPITTEL.

Dat desen staet inde H. Kercke van oudts seer ghebruyckt, ghepresen, ende verdienstigh gheveest is.

Dat desen staet en maniere van levē/ soo onder de mans/ als onder de vrouwen/ die wereltlyck zynde / af-gelept hebbende het wereltlyck eieraet/ in een simpel en de slecht haert repnichepdt beloben/ seer pynselijck ende verdienstigh by Godt is; jaec altydt van oudts van der Apostelē tyden tot dese eeuwē toe inde H. Kercke geweest is/ kan door twee hoofd-puncten bewesen worden/ te weten/ door de H. Schrifture, en door exempelen.

Belanghende het eerste hoofd-punct de H. Schrifture, hier uyt blycht dit klaerlijck.

Ten 1. De Heere puyt aē dit booz-nemē expresselijck by Marc. 19. cap. Want als de Apostelen hoorden de den Heere behandelen de materie van de huylotten/ sepden: *Is der menschen saeck alsulox met syne huylvrouwe* (dat is / en machmen alleen maer eene huylvrouwe hebben / ende de selve om gheenderley saken verlaeten; alsoo datmen / ter wijlen sy noch in 't leven is/ gheens andere en mach trouwen) *soo is het beter niet te houwen, ende sy-selven alsulcke slaverijge niet onder-worpen.* Den Heere heeft hen gheandwoozdt/ hun sententie oft ghevoelen booz goet houdende: *sy en vatten alle dit woordt niet: maer die vattent, dien't ghegheven is: want daer zyn sommighe besneden, die hen-selven besneden hebben om't ryck der Hemelen.* Die het vatten mach, die vattet. Hier spreekt den Heere in 't generael van de ghene die onghelouwt zyn/ oft vanden onghelouwden staet/ ende puyt dien seer/ ooc onder de wereltlycke persoonē. Ten eersten, die sententie van syne discipelen toe-stemmende/ oft booz goet houdende / die noyt en dachten op eenigh klooster/ oft eenighe gheestelijcke religie: *Sy en vatten niet alle dat woordt, als oft sy wilde segghen: te recht besluyt ghy-lieden daer mede dat het beter is niet te houwen: maer daer zyn der wepnich/ die de treffelijckhepdt van*

March. 22

Deſe ſaecte verſtaen. Ten tweede, aengeſien daer by
derley ſoorten van beſnedenen zijn / die onderschey-
dende / gheeft te kennen dat hem die behaghen / die
hen ſelven hebben beſneden, dat is / die hen ſelvé die by-
loften hebben verboden / om het rijk der hemalen, te we-
ten / op dat sy tebylcker daer toe ſouden loopen / en
ſekerder ende overbloedigher ſouden moghen ver-
krijghen. Ten derden, als hy ſeght : *Die dat kan vatten,*
die vattet : als oft hy wilde ſegghen : *Ich en bedwin-*
ghe niemanden ; maer ich raede hen allen daer toe :
want het is een groot goet / om het rijk der heme-
len hem van houwen te wachten. Die ſoo groot-
moedich van herten is / dat hy een groot betrouwen
heeft / ſos grooten goet te kunnen achter-komen / en
te verkrijghen / en late 't ſelve niet achter.

Daerom aengeſien den Heere deſen ſtaet niet al-
leen in 't generael en recommandeert / oft aen en
prijs / maer oock in 't particulier ; te wetē / op de ma-
niere ghelijck de Apoftelen verſtonden / ende ghelijck
het als-doen tot ſijn vol-komenthedde konde vol-
brocht worden / ſoo is 't blijckelijck dat den ſelven
ſtaet oock in de wereltliche menſchen pypelijck is /
ende Gode ſeer aenghenaem.

Noch en kan oock niet gheſepdt worden / dat den
Heere niet en ſepdt van de belofte der repnichedde-
mies alleenlijck van het simpel voor-nemen ende ge-
bruyck. Want *sy ſelven beſnijden*, en is niet alleen hem
van houwen te wachten : maer sy ſelven de macht
van te houwen / ende van alle vleefchelijke welluſten
t'ontnemen. Het welck gheſchiedt door de belofte
van repnichedde. Want ghelijck de lichamelijke
beſnijdinghe af ſnijdt de natuerlijke macht van het
werck ende welluſt : alſoo de geestelijke beſnijdinge /
die gheſchiedt door de belofte der repnichedde / ſnijdt
af de ſedelijke macht / dat ghy den ſelven welluſt
niet en mooght ghenieten : ende met recht u die on-
moghelijck behoort te zijn / want dat wy ſonder oor-
lof niet en vermoghen / moet eyghentlijck verſtaet
worden niet moghelijck te zijn ; ende dat wordt ghe-
ſepdt met recht onmoghelijck. Dat welke plaetſe de
heylighe Vaders toonen ende bewiſſen de belofte der
repnichedde. Want de gheestelijke beſnijdinghe en
kan

kan door gheen andere maniere / als door de belofte gheschieden. Siet den H. Augustinus in syn boeckken vanden H. maegden c. 30. ende den H. Hieronymus in synen boeck teghen den ketter Iovinianum / ende den selven schryvende op het 19. capittel Matthæi.

Inde eerste tyden als de gheloovige menschen seer vierich waren / als dan volghden daer veel de raden van *CHRISTVS*, op die maniere als hen de gheleghentheydt vander saecken presenteerden / ghelyck het blyckt upt de wercken der Apostelen: al waer seer vele vercocht hebbende hun goet / ende den prijs van dien in 't ghemeyn ghebrocht hebbende / volghden den raedt van ghewillighe armoede.

Het is ghelooft / dat daer veel meer den raedt van supberheydt hebben na-ghevolgt: soo om dat sy edelber is / ende ghemackelycker: soo om dat daer seer veel armen waeren / ende niet en besaten dat sy souden moghen vercoopen: oft hadden sy eenighe / die en mochten sy niet vercoopen: die nochtans de supberheydt wel konden onder-houden.

Noch men mach niet twyffelen / oft vele en hebbe de repnichteyt met belofte bevesticht / met een voornemen der vol-maectheydt / ende de selve ghevolgt hebben om Godt te behagen om dat het vol-maecter is de selve te bewaren upt belofte / dan de selve te onder-houden upt eene veranderlycke begeerte. Teit lesten / om dat sy de selve upt den raedt *CHRISTI* ende aen-prijnghe waren volghende. Maer *CHRISTVS* heeft de ghewillighe besnydinghe aen-ghewezen / die welcke gheschiedt door belofte / ghelyck gheseydt is.

Ten tyveden, 't selve wordt oock klaerlyck goet ghedaen upt den Apostel / inden eersten bryef tot den Corinthien in 't sevenste capittel: al waer hy seer is aen-prijfende den on-gehoudē ende den maegdelijcken staet / oock inde werelt ende in der ouderen huys / te beoeffenē ende te onder-houden. Want alsdoen en waren daer noch soo geene Cloosters bekent: 1. Cor. 7.

ic segge den ongehouden ende weduwen, het is goet, is 't sake dat sy soo blijven gelijc ick. Item: ic wil dat sy al zijn, gelijc ick ben: dat is / ick wensche dat / dat sy al supber zijn. En daer na noch: Vande maegden en heb ick gheen gebodt des Heeren: maer ick gheve haer raedt, te weten / dat sy

sy

sp in haren maeghdom vol-herden / als die barmhertich-
heydt verkregen hebbe vanden Heere, om dat ick ghetrouwe
soude zijn. Ende noch neder-waerts: Is't dat eens ma-
ghet trouwt, soo en keeft sy niet ghesondicht, nochtans af-
fulcke sullen hebbe verdriet des vleesch, dat is / veel moepes-
lychheden / sorghe / quellagien. Ende noch hier
nae: Daarom die sijne maghet ten houwelijck bestelt, die
doet wel; ende die haer niet ten houwelijck en bestelt, die doet
noch beter. Item: Sy sal saligher zijn is't dat sy soo blijft
(te wete, u onghelouwt) ick houde voormaer dat ick den
gheest Godts hebbe. In alle dese plaetsen puyt seer aen
den Apostel de oeffeninghe der supberheyt ende des
maeghdoms oock in de werelt / ende in sijn anders
huys / ghelijck als hy doen ter tijdt onder-houden
werdt.

Ten derden: 'Tselbe wordt oock verstaen upt den
Apostel inden eersten bryef tot Timoth. in 't 5. ca-
pituel / al waer hy seyd: Schouwt de ionghe weduwen:
dat is / en laet die niet komen tot de bedieninghe des
Diakeneschaps / oft onder het ghetal der boesterlin-
ghen der H. kercke. Vant als sy weeldigh gheworden zijn
teghen CHRISTVM, soo willen sy houwen, hebbende de ver-
doemenisse: want sy de eerste trouwe van onweerden ghe-
maeckt hebben: dat is / de belofte der repnicheydt / die
sp eerst ghedaen hadden / hebben sp over-treden. De
trouwe oft belofte wordt hier ghenomen dooz de ver-
bindinghe / de welcke upt de belofte doozt-kompt:
hier upt verstaemen dooz gheloven, beloven; ende
dooz sijne geloue onder-houden ofte te breken / zijn be-
leefte onder-houden / ofte te breken. De belofte diemē
Godt oft CHRISTO doet / noemymen in 't Latijn
Votum, dat is / verbintenisse aen Godt om yet te doen.
Hier upt blijkt klaerlijck dat de weduwen in het be-
ghinsel der H. kercke / oock buyten de Kloosters / ple-
gen ghelofte te doen van repnicheyt; alsoo dat sp son-
der doot-soude / ende sonder schult van de eeuwiche
verdoemenisse niet meer en mochten trouwen: ende
dat alle wercken van wellusticheyt / in haer / ende in 't
hert herten groote injurie ende onghelijck teghen
CHRISTVM is. Want dit beteekene de woordē: Als sy
tegen CHRISTVM weeldigh zijn gheworden, dat is / als sp
tot groote injurie van CHRISTVS (aen den welcken
sp

sy haer dooz belofte hadden verbonden / ende sijne
bruydts waren gheworden) dertelijck / ende onkuy-
schelijck hebben gheleest / noch ten lesten willen hou-
wen. De plaetse wordt alsoo van het Concilium
Carthag. 4. cap. 104. ende van Chrysoftomus op dese
plaetse / ende vanden H. Hieronymus in den brief tot
Ageruchiam, ende noch andere / vande eens gehoude
uyt-gheleydt.

Ten lesten, al waer de H. Schryftuere den maegh-
dom recommandeert / daer spreekt sy in 't generael ;
noch en moet niet alleen op de Kloosters ghetrocken
worden : ende alle de prijsen ende privilegien vanden
maegdom / die daer in verhaelt worden / die gaen alle
de maeghden aen. Ghelijck byden Wijzen - man /
Salich zijt ghy onvruchtbare ende onbesinette, die gheen bed- Sap. 3.
de bekendt en heeft in misdaedt : sy sal vrucht hebben wan- Apoc. 17.
neer der H. zielen sullen versocht worden. In den Apo-
calyps is 't allen de maeghden toe-ghelaten het Lam
te volghen waer het gaet / ende dat nieuwe liedeken
te singhen. Soo wordt oock alle de besnedenen by
den Propheet Ilias beloest eenen eeuwighen
naem. *Ila. 56.*

Wengaende het tweede hooft-punct vande Exempelen,
is dit openbaer uyt de alder-heylighste Maget M A-
R I A, de welcke van dit vooz-nemen eenie vooz-leydt-
ster ende vaen-draechster (ghelijck den H. Ambrosius
sejdt) is gheweest. Dit blijkt uyt het eerste capittel
van het Euangelium / dooz den H. Lucas beschreven :
waer hy / na dat de H. M A R I A de boodtschap vanden
Enghel / van een kindt te baeren / ontfangen hadde /
aldus van haer andewoordde schrijft : *Hoe sal dit geschie- Luc. 1.*
*den, want ick geenen man en bekennet als oft sy wiloe seg-
ghen : hoe sal ick eenen sone ontfanghen / aenghesien
ick gheenen man en mach bekennen / overmidts ick
met de belofte des maeghdoms aen Godt ben ver-
bonden ?* Alsoo verstaen dese woorden de heylighe
Waders.

Athanasius, Bisschop van Alexandrien / in sijn ser-
moon van de H. moeder Godts. De maghet heeft al
twijfelende alsulcke andtwoorde aen den Enghel ghegheven,
om dat sy haer ghemerck nam op de natuere, ende op Ioseph
dochte, met wien sy ghehouwt was, dat is / sy wist wel dat
sp

Athanas.
serm. de
Deipara.

sy natuerlijck niet en konde ontfangē sonder toe-doe
vanden man; ende al had sy Ioseph voor een man / sy
wist wel hoe sy niet malckanderen stonden / te weten /
in belofte van eeuwige repnicheyt.

Nyssen.
orat. de Na-
tivity. Do-
mini.

Gregorius Bisschop van Nyssen: Is dat MARIA van
Ioseph aen-veert was, om het houwelijck te consummeren, hoe
soude sy den Enghel, die haer voor-seyde haer baringhe, ver-
baest zijnde, ghelijck van eene nieuwe ende seltsame sake, we-
der-leydt hebben? want sy had konnen hopen, dat sy na de wet
oft ghebryuck van de natuere, oock had moeder konnen wor-
den. Maer om dat sy haer lichaem, gelijk een heylige ghifte,
aen Godt op-ghedraghen hadde, 't welck altydt onbevleekt
moest bewaert worden, daerom seyde sy tot den Enghel: Al
zijt ghy een Enghel, al zijt ghy uyt den hemel ghecomen, al is 't
dat u wesen boven 'smenschē wesen is; nochtans en mach het
niet gheschieden, dat ick een man bekenne: hoe sal ick moeder
worden sonder man? Ick ken Ioseph wel voor mijn bruyde-
gom, maer ick en beken hem niet als mijn man.

Aug. lib. de
virg. cap. 4.

Augustinus in den boeck vanden heplighen maegh-
dom / in 't vierde capittel: Den maeghdom van MARIA
is aenghenamer ende behaeghlijcker gheweest, niet om dat
CHRISTVS, die in haer ontfangē is, de selve eer genomen heeft
in sijne bewaringhe, danse van een man anders gheschonden
soude worden: maer heeft haer, die al te voren Gode op-ghed-
raghen was, eer hy ontfanghen wierdt, verkoren om van
haer gheboeren te worden. Dit gheven te kennen de vvoor-
den, die de heylige maghet ghesproken heeft aen den En-
ghel, als hy haer van haer vrucht de boodschap brochte:
Hoe sal dit gheschieden, want ick gheen man en bekenne
welcke woorden sy voorwaer niet en soude ghesproken hebben,
ten ware dat sy te voren belofte ghedaen hadde van haeren
maeghdom te bewaren, Maer om dat dit was teghen de ge-
woonte der Israëlitē, is sy aen een recht veerdich man ten hou-
welijck gegeven, die niet met geweld haer benemen soude dat
sy geloeft had; maer haer tegen alle geweld bewaeren soude.

Thaumat.
homil. de
Annuncia-
tione.

Gregorius Thaumaturgus in een sermoon ghedaen
op de feest vande Boodschap / als MARIA aenden
Enghel andtwoordt: Hoe sal dit gheschieden? schrijft al-
dus: Hoe (seyde MARIA) sal ick noch maghet blijven? en
wordt de weerdicheyt vanden maeghdom hier niet verraden?
Voorwaer daer verraderije is, daer en is gheen ghetrou-
wicheyt; ende daer getrouwicheyt gebreeckt, daer moet men
senige

eenige belofte schuldich zijn. *MARIA* moest dan ghetrouwe
zijn, aen de ghene die sy belofte gedaen hadde.

Dese belofte heeft *MARIA* d'eerste van alle gedaen;
want al is 't dat in het oude testament eenighe per-
soonen zijn gheweest / die her onthouden hebben van
Wouwen / als Iesus Nave, Melchisedech, Elias, Eli-
zaus, Ieremias, ghelijck Ignatius betuyght / ende oock
de byse jongheligen by Daniel, ghelijck schrijft Hier-
onymus ende Damascenus; soo en is 't nochtans van
niemant seker / dat sy belofte van supberheydt ghe-
daen hebben. D'eerste van alle van is *MARIA* ghe-
weest. Dit betuyght den H. Bartholomæus Apostel.
Dese maget, die alle mans verfoeyde, heeft d'eerste belofte
gedaen aen Godt almachtich van maeghdelycke reynicheydt.

Ambr osius: *MARIA* is een uyt-nemende maget, die alder-
eerst het vendel vanden H. maeghdom op-gerecht heeft; die
alder-eerst den standaert van de maeghdelycke reynicheydt
om hooge gosteken heeft. Hieronymus: *CHRISTVS* ende
MARIA hebben d'eerste gheweest, die voor beyde de geslach-
ten der menschen, in haer lichaem den maeghdom hebben ge-
wijet.

Ten tweede, Wy hebben inde wercken der Apo-
stelen in het 21. capittel / hoe dat in het huys van Phi-
lippus den Diaken zijn vier dochters maeghden ge-
weest / de welke oock begaest zijn gheweest met de
gratien der Prophetien. Welck haer ghegunt is
tot den prijs van haer-lieber maeghdom. Dit be-
tuyght den H. Hieronymus, schryvende teghen den
ketter Iovinianus.

Ten derden, Philippus den Apostel hadde voor het
ampt des Apostelaeschaps by dochters verwekt /
van de welke de twee in haren maeghdom heel oudt
zijn gheworden. Dit betuyght Polycrates een oudt
kerckelijck schrijver (ghelijck ons verhaelt den H.
Hieronymus in sijn boeck van de kerckelijcke schrij-
vers) in eenen brief / die hy aenden Paus Victor is
schryvende: In Asien (sepdt hy) zijn groote lichten der H.
Kercke gestorven, als Philippus een vande twaelf Apostelen,
die te Hierapolis gestorven is, ende sijn twee dochters, die inde
maeghdelycke suyverheydt veroudert zijn; ende noch eene an-
dere sijn dochter, die vol zynde vanden H. Geest, te Ephesiens
aflijvich geworden is. Van dese derde wordt memoerie
ghehouden

Ignat. epist.
ad Phila-
delph.

Hieron. in
Daniel.

Damasc. lib.
4. fid. Orth.
cap. 15.

Apud Aldia
lib. 8. Hitt.
Apost.

Ambr. de
instit. virg.
c. 5.

Hieron. ep.
22. ad
Eufloch.

Act. 21

Hieron. lib.
1. contra
Iovinian.
cap. 24.

Hieron. de
Script. Eccl.
cap. 45.

ghehouden in de Griecysche Kercke op den 4. dach van September / ende was ghenaemt Hermione, de welke deel tormenten onder den Keiser Cratanus gheleden heeft / ende is daer naer inden Heere gherust.

Ten vierden; Meestendeel alle de maeghden / wier leven hier vooz in desen boeck beschreven is / zijn desen wech in-ghegaen; ende inde werelt woonende hebben belofien van reynicheydt ghedaen / ghelijck den leser ghenoech sal konnen bemercken.

HET VII. CAPITTEL.

Van de menichte der maeghden, die eertijts in desen staet gheleeft hebben.

Nademaal MARIA d' eerste het vendel van de maeghoeliche supberheyt op-gerecht heeft / soo wy in het vooz-gaende capittel verhaelt hebbē / soo zijnder terfont ontallijcke scharē der maeghdē van alle natien gevolght. Dit hadde in den gheest wel voozsien ende langhen tijdt boozsept den Coninghlijcken Propheet David, die in syne Psalmen Christum den Heere aansprekende / seght dese woorden. *De Coninghinne heeft ghestaen aen uwe rechter zijde in vergulden habijt, alomme behanghen met menigherhande cieraet, en kortz daer na: Den Coningh sullen aengebrocht worden na haer, hare naesten sullen voor u gebrocht worden, sy zullen met blyschap gebrocht worden ende verheugen.* Dese Coninghinne verstaet den Propheet de alder-heplichste maghet MARIA, de welke niet recht sulck eenen name toe-compt / om dat den Coningh der Coningen / den eenigen Sone Godts dock haren eenighen sone seer wonderlijck gheworden is. Haer cleedt wort beschreven kostelijck ende cieraelijck / om de menighvuldighe deughden / ende om de seer groote liefde Godts / met de welke sy heeft onsteken gheweest. Sy wordt oock gheseydt by-straende aende rechter handt van den Coningh / om de eere die haren Sone aen haer ghegheven heeft; want sy by hem is de aldernaeste in weerdicheyt / minder noch
sant

Psal. 44.